

De blaastechniek

Om goed te kunnen blazen is techniek daarvoor van groot belang.

Het verzamelen van voldoende lucht is nodig om de tonen te kunnen voortbrengen.

Het lichaam met luchtinhoud moet gezien worden als de “versterker”. De lippen en het mondstuk vormen samen de “microfoon”.

Dan de hoorn. Deze kan beschouwd worden als de “luidspreker”.

De in te ademen lucht moet zoveel mogelijk in het middendeel van het lichaam worden opgeslagen. Dus niet in het borstkasgedeelte.

Daar is namelijk onvoldoende flexibiliteit voorhanden om de uitstroom van lucht goed te kunnen regelen en beheersen. Het produceren van geluid is het in beweging brengen van lucht in onze omgeving.

Technisch wordt er bij toonvorming dan ook gesproken over “buiken en knopen”. Geluid dat we voortbrengen is niets anders dan de lucht in beweging brengen. Deze bewegingen zijn voor de mens in bepaalde frequenties hoorbaar als een geluid of samenstelling van geluiden.

Om goed te kunnen blazen is voldoende lipspanning en longinhoud van belang. Niet goed is het zich aanwennen om de lippen te hard op het mondstuk te drukken. De controle over het blazen gaat dan snel verloren en de lippen kunnen daardoor geblesseerd raken.

Ook de stand van de lippen op de opening van de zijkant van de mond op de opening van het mondstuk zijn van belang.

Vaak zien we dat blazers zich hebben aangeleerd om met de zijkant van de mond op de opening van het mondstuk te blazen.

Dat heeft twee redenen.

De vorm van het mondstuk geeft daarvoor een beetje de aanleiding.

Maar vooral om voldoende geluidsniveau te halen en te houden maken sommige blazers van deze methode gebruik. Beter is het om direct bij begin aan te leren om met het midden van de mond en de lippen de blaastechniek langzaam maar zeker op te gaan bouwen.

De lippen zijn een gevoelig lichaamsonderdeel die vele zenuweinden minuscule bloedvatjes bevatten die allemaal samenkomen in het midden van de mond. Dus daarmee is al voldoende aangegeven dat het aan te bevelen is om te blazen met het midden van de mond zoveel mogelijk aan te houden.

Bij het blazen van de eerste toon of tonen is het van belang deze rustig en niet te hard aan te zetten. Daarmee kan het gevoel van toonzetting beter worden ervaren. Is de controle van toonzetting een beetje aanwezig dan pas kan er geprobeerd worden ook de tonen wat harder te gaan blazen.

Een goede oefening is om een lage toon zacht aan te zetten en vervolgens deze harder en weer zachter blazen. Daarbij te proberen dat zo lang de lucht dat toelaat vol te houden.

Adem techniek en het “buzzen”

Diep inademen voor het begin van het blazen zal noodzakelijk zijn.

Echter, eerst een paar maal diep in en uitademen zal de longen laten wennen aan deze inspanning. Eerst nog even heel diep uitademen en daarbij alle spieren in het lichaam even laten ontspannen is een goede tip voor beginners.

Deze oefening helpt mee aan het zich ontspannen gevoel geven voor het blazen.

De lucht moet zoveel mogelijk in het middengedeelte van het lichaam opgeslagen worden omdat daar het meeste volume kan worden bereikt. Nadat het begin is gemaakt kan er het diep inademen begonnen worden met langzaam onder druk uitademen van de lucht. Daarbij moeten de lippen worden samengeknepen en een geluid geproduceerd gaan worden.

Denk daarbij aan het geluid van een kind dat een autogeluid nabootst.

In de muziek wordt deze oefening “buzzen” genoemd.

Tijdens de cursus zal hieraan de nodige aandacht worden gegeven.

6. Geluid

De frequentie van geluid geeft aan hoeveel maal per seconde de golfbeweging plaats vindt, de eenheid Hz (Herz).

Geluid met een lage frequentie ervaren we als laagtonig (bijvoorbeeld de laagste pianotoon is 27,5 Hz), hoge frequenties als hoogtonig (de hoogste pianotoon is 4186 Hz). De mens kan frequenties waarnemen tussen circa 20 en 20.000 Hz.

Zoals al gezegd is de Midwinterhoorn een **instrument** welke natuurtonen produceert. Dat betekent ook dat dieren in de omgeving er over het algemeen niet op zullen reageren.

Daarom gebruikt men bij de jacht ook jachthoorns om waarschuwing (signalen) te geven. Roepen zou het wild aan het schrikken maken.

Op het geluid van de hoorn reageert het wild niet. Ze kennen die tonen uit de natuur. Denk maar aan de wind langs een boom of het loeien van storm door het hout. Ook werd de Alphorn vooral gebruikt als communicatiemiddel voor als er hulp nodig was. De oorzaak van onzuiverheid moet niet direct bij de hoorn of het mondstuk gezocht worden. Meestal is het de blazer en zijn blaastechniek in samenhang met de lipspanning, die oorzaak vormen van onzuiverheden in de toonvorming. Het is aan te bevelen om ruim voor het blaasseizoen al te gaan oefenen op het losse mondstuk.

Dit om vooral ook zuivere tonen "buzzen" kan een goede training voor het daadwerkelijke blazen vormen.

De foute ondertoon

Zoals al enkele keren aangegeven is de Midwinterhoorn een natuurhoorn.

Daarom is het aantal tonen beperkt en komt het vaak voor dat de Midwinterhoorn een laagste toon kent die niet stemt met de ander daarop volgende hogere tonen.

We noemen deze toon voor het gemak maar even de foute ondertoon.

Als men eenmaal weet hoe die toon geblazen kan worden, dan is het gemakkelijk om het blazen van die foute ondertoon ook te voorkomen.

Deze lage toon mag niet op de hoorn geblazen worden, omdat de harmonieuze klanken van de andere te blazen tonen zou verstoren.

De Midwinterhoornblazer kan, door goed naar zichzelf te luisteren, vaststellen of de geblazen toonopvolgingen ook onderling zuiverheid hebben.

Is er sprake van onzuiverheid, dan is vaak de lipspanning in samenhang met de blaastechniek daarvan een oorzaak.

De eerste tonen afzonderlijk

Het is aan te bevelen om de eerste te blazen tonen elk afzonderlijk te leren blazen.

Dus voor elke toon opnieuw aanzetten.

Daarmee komt het gevoel voor de juiste lipspanning bij elke te blazen toon veel beter onder controle te krijgen.

Bij oefeningen kunnen bijvoorbeeld oefening "politieauto" of "ziekenauto" prima van pas komen.

De eerste tonen in combinatie met elkaar

Begin altijd rustig met de lage toon.

Dat is de toon die boven de foute ondertoon zit.

Blaas de toon rustig aan en maak deze sterker.

Het zal bijna automatisch gaan op de tweede toon er op te laten volgen.

Lukt dit, dan is het de kunst om ook weer terug te gaan naar de eerste toon.

Dit moet dan gebonden klinken. Dus niet steeds opnieuw aanzetten.

Door meer kracht te zetten wil de toon altijd vanzelf hoger.

De opbouw van een eigen Oal'n roep zal zeker de nodige tijd en oefening vragen.

Doe daar rustig mee aan en blaas eerst wat goed gaat.

De toonomvang

Omdat bijna elke midwinterhoorn in vergelijking met een andere verschillend is qua lente, houtsoort, houtdikte en luchtinhoud, is er maar een kleine kans dat zij onderling stemmen. Dit natuurinstrument bezit geen stembuizen.

We moeten het dus doen met ons zelf, de happe en de midwinterhoorn. Indien bovengenoemde aspecten nagenoeg identiek zijn, valt er met de lipspanning veel te regelen

Het blazen in egovorm met twee midwinterhoorns is dan ook mogelijk. In de omgeving van de Havenhoek te Zelhern heeft deze echovorm reeds geklonken in de Adventsperiode 1989-1990.

De toonomvang van de midwinterhoorn ligt bij een normale oefeningconditie rond de zes tonen.

Meerdere natuurtonen zijn zeker mogelijk. Behalve de Fagot behoren alle houten blaasinstrumenten (aerofonen) tot de notering en lezing van het notenschrift in de G-sleutel. De G-sleutel geeft aan welke lijn van de gebruikelijke 5-lijnige notenbalk de G1 staat. Het sleutelteken er zijn er wel tien, staat altijd vooraan de notenbalk. Het is de vervorming van de letter G.

Voor de goede orde zullen we, indien gebruik wordt gemaakt van notenschrift, deze notering volgen.

Voor zover mij bekend is gelden er geen andere regels. Om de natuurtonen te registreren, qua hoogte en duur, worden de lijnen en noten van het notenstelsel gebruikt. Noten onder of boven de notenbalk worden met hulplijntjes genoteerd.

De notering van de melodie zoals deze in het algemeen wordt geblazen ziet er als volgt uit:

Bij deze notatie is geen maatvoering of lengte der noten aangegeven.

De leer van ritme en duur der noten is in theorie op zich. Voor het beoefenen en blazen van de Midwinterhoorn is deze kennis niet noodzakelijk. Indien gewenst is deze informatie uiteraard wel voorhanden.

Om het blazen iets te verlichten

Ademtechniek:

Voor het blazen eerst rechtop gaan staan en uitblazen. Doe dit eerst een paar maal. Daarbij is het van belang zichzelf even te ontspannen. Vervolgens diep inademen en de lucht zoveel mogelijk in het middengedeelte van het lichaam opslaan. Bij het blazen moet de kracht ook vanuit dit gedeelte van het lichaam worden voortgebracht. Dus niet vanuit het borstgedeelte, maar meer vergelijkbaar met alsof men een persbeweging maakt. Na elke keer blazen is het belangrijk steeds weer diep in te ademen, omdat dit de toonvorming te goede komt.

Houding:

Voor het blazen is het van belang voor een optimale luchtstroom rechtop te blijven staan. Dus het hoofd ten opzichte van de romp recht houden. Wanneer het hoofd naar opzij of naar beneden gehouden wordt zou dit de luchtstroom, en dus daarmee een goede klankvorm belemmerd kunnen worden.

De eerste tonen:

Bij begin van het blazen eerst rustig aan de lage toon inzetten. Vervolgens de tweede toon met wat meer kracht blazen en de derde toon met nog wat meer kracht even aanhouden. Hiermee is aan de omgeving duidelijk gemaakt dat de blazer een boodschap op zijn hoorn wil laten horen. Is men in staat een viertal opeenvolgende tonen met redelijke zuiverheid en in een aanvaardbare variatie ten gehore te brengen dan mag een blazer in staat worden geacht zijn of haar versie van "n'oal'n roop" aan de omgeving ten gehore te brengen.

De opbouw van "n'oal'n roop" is voor een groot deel afhankelijk van de blazer en de buurtschap waarvan de blazer deel uit maakt. Na de enkele tonen vooraf is het gebruikelijk tenminste drie maal een serie tonen te blazen die samen de boodschap vormen. Belangrijk daarbij is, dat er zoveel mogelijk een goede opbouw en afbouw van de boodschap in verwerkt zit.